

Quick-scan natuur woongebied Buitenhof Lelystad

Toetsing wet- en regelgeving van natuur

Definitief

Golf en countryclub Buitenhof V.O.F.

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 26 september 2012

Verantwoording

Titel : Quick-scan natuur woongebied Buitenhof Lelystad
Subtitel : Toetsing wet- en regelgeving van natuur
Projectnummer : 321729
Referentienummer : GM-0075468
Revisie : D 2.0
Datum : 26 september 2012

Auteur(s) : ing. M. Kolen
E-mail adres : marloes.kolen@grontmij.nl
Gecontroleerd door : C.J. Jaspers
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 850 26 57
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	7
2	Toetsingskader natuurwetgeving.....	9
2.1	Inleiding.....	9
2.2	Natuurbeschermingswet	9
2.3	Flora- en faunawet	10
3	Inventarisatie natuurwaarden.....	13
3.1	Inventarisatie methode.....	13
3.1.1	Bronnenonderzoek.....	13
3.1.2	Oriënterend veldbezoek.....	13
3.2	Natuurbeschermingswet	13
3.3	Soortbescherming	14
4	Toetsing, conclusies en aanbevelingen.....	20
4.1	Conclusies.....	20
4.2	Aanbevelingen	21
4.3	Biodiversiteit.....	22
	Literatuurlijst	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Golf en Countryclub Buitenhof V.O.F is bezig met de herontwikkeling van het woongebied Buitenhof Lelystad, die aan de oostrand van Lelystad is gelegen, tussen de Oostervaart en de A6, direct ten zuiden van de Runderweg (figuur 1). Het totale plangebied blijft ongewijzigd, circa 60 ha.

Een beperkt gedeelte van fase 1 van het huidige woongebied Buitenhof in Lelystad is reeds gerealiseerd. Echter, de huidige tijd leidt tot een gewijzigde woon- en recreatiebehoefte en uiteindelijk is een planwijziging noodzakelijk om het gehele plangebied te realiseren. Op basis van een vergelijking van de nieuwe gewenste plansituatie met de oude plansituatie komt naar voren dat in het plan minder de nadruk komt te liggen op 'golven' en meer de nadruk op 'recreatie algemeen', waarbij de aangeduide woningbouwvlakken nagenoeg ongewijzigd zijn gebleven. De gewenste wijzigingen zijn:

- het (beperkt) oprekken van de bestemming wonen ten laste van de bestemmingen groen en water, zonder de oppervlakte van het bebouwingsvalk aan te tasten. Hierdoor kunnen kavels worden vergroot;
- het verleggen van de bestemmingen groen en water, passend in het nieuwe plan;
- het verleggen en verruimen van de realisatiemogelijkheden van de geluidswerende voorziening langs de A6, hierdoor kan een groene wal in plaats van een betonnen geluidsscherm gerealiseerd worden;
- het verleggen van de bestemming verkeer en wonen in het oostelijk deel van het plangebied. Hierdoor ontstaat de gewenste ruimte voor de geluidswal;
- er worden minder appartementen gerealiseerd;
- de haven wordt verruimd;
- de weg in het noordwestelijk deel sluit aan op entreeweg;
- de contour van archeologie wordt iets doorgetrokken in westelijke richting;
- de geplande golfbaan zal wijken voor een kwalitatief hoogwaardig park met recreatieve mogelijkheden;
- het aantal woningen en appartementen wordt minder.

In figuur 2 staat de vigerende bestemmingsplankaart weergegeven en in figuur 3 het ontwerp van de nieuwe bestemmingsplankaart.

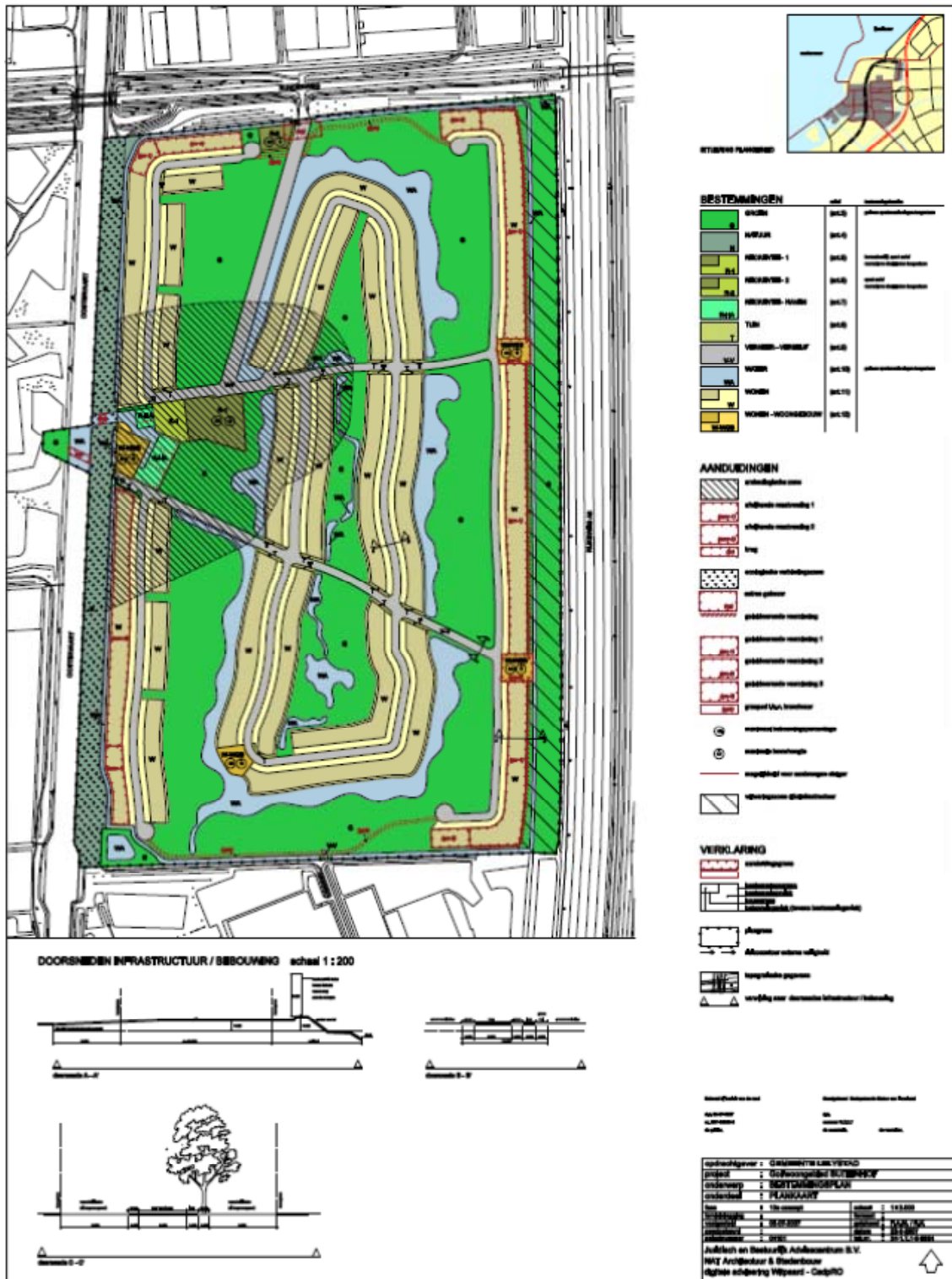
De wijzigingen kunnen niet worden gerealiseerd in het vigerende bestemmingsplan. Voor de planontwikkeling zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd (en op termijn een nieuw bestemmingsplan), om af te wijken van het vigerende bestemmingsplan. Ieder voorgenomen ruimtelijk plan of project dient te worden getoetst aan de wetgeving voor natuur. Grontmij is gevraagd om een quick-scan natuur uit te voeren om de (on)mogelijkheden met betrekking tot natuur in kaart te brengen. In 2004 is door Grontmij reeds een quick-scan natuur¹ uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling. Deze gegevens zijn gedateerd door verandering van de begroeiing, de inrichting van delen van het terrein en de wet- en regelgeving voor natuur, daarom moet er een nieuwe quick-scan natuur uitgevoerd worden.

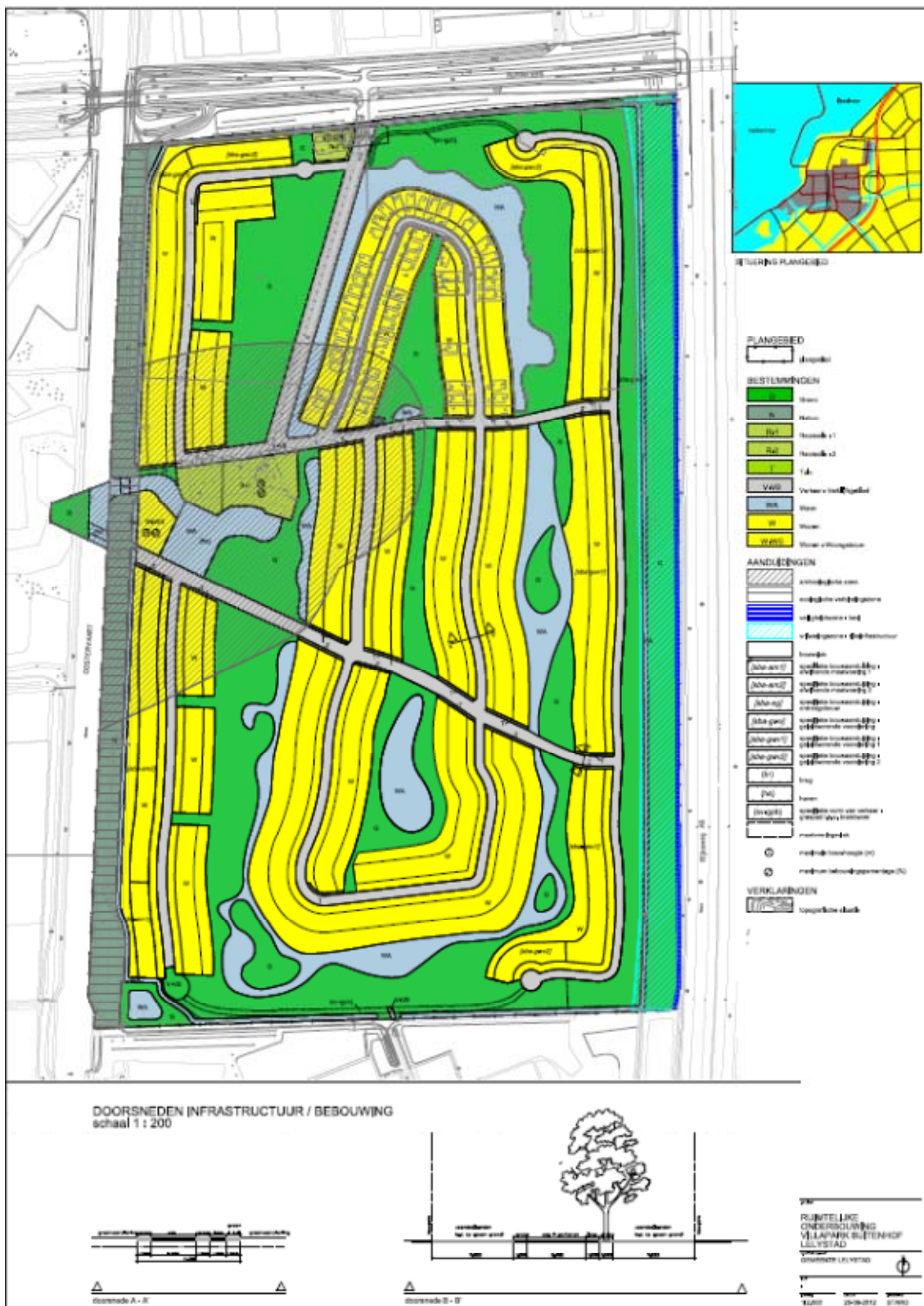
¹ Conceptnotitie 'Quick-scan natuurtoets golfbaan Lelystad', 25 september 2004.

De natuurwetgeving schrijft voor om, voorafgaand aan een ontwikkeling, een inschatting te maken van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. In deze quick-scan natuur wordt, op basis van bestaande informatie en een oriënterend veldbezoek, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving. De quick-scan natuur geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, een Natuurbeschermingswet vergunning, dan wel de noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen. De quick-scan natuur vormt daarmee de basis voor eventuele verdere procedures of vervolgonderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur.

Figuur 1: Ligging plangebied

Figuur 3: Huidig ontwerp woongebied Buitenhof Lelystad (2012).

1.2 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de oostrand van Lelystad, aan de Runderweg. In het noordelijke deel van het plangebied zijn de eerste huizen reeds aangelegd en is een deel van het park ingericht. In het midden en zuidelijke deel van het gebied is alleen een bouwweg aanwezig, met de bestaande watergangen. Dit deel is bouwrijp gemaakt en aan het verruigen.

Voor de verdere ontwikkeling hoeven er geen bomen meer gekapt te worden, de watergangen dienen deels verlegd te worden.

Figuur 4: Foto's van het plangebied (foto 1: aanwezige bouwweg door plangebied, foto 2+3: verruigd deel plangebied waar nog geen ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, foto 4: rietoevers langs aanwezige watergang, foto 5: woningen en recreatie, foto 6: nog niet bebouwde kavels, foto 7: woning langs watergang).

2 Toetsingskader natuurwetgeving

2.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden.

Concreet komen in de voorliggende quick-scan de volgende beschermingskaders aan bod:

- de Natuurbeschermingswet;
- de Flora- en faunawet.

2.2 Natuurbeschermingswet

Handelingen die leiden tot (significante) negatieve effecten op de natuurwaarden binnen Natura 2000-gebieden mogen niet plaatsvinden zonder vergunning (artikel 19d, eerste lid).

Voor alle Natura 2000-gebieden worden beheerplannen opgesteld, waarin wordt vastgesteld hoe en wanneer de doelen voor een gebied gehaald worden (instandhoudingdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer), die geen significante schade toebrengen aan de natuurwaarden, worden in een beheerplan opgenomen. Voor deze activiteiten dient een toetsing bestaand gebruik te worden uitgevoerd, waarbij de bestaande activiteiten ingedeeld zijn in één of meerdere categorieën:

1. gebruiksvorm in beheerplan zonder wijzigingen/maatregelen;
2. gebruiksvorm in beheerplan met wijzigingen/maatregelen;
3. gebruiksvorm niet in beheerplan, vergunningsprocedure;
4. gebruiksvorm niet in beheerplan.

Als het project niet is vermeld in het beheerplan en niet kan worden beschouwd als “bestaand gebruik”, betekent dat na moet worden gegaan in hoeverre een vergunning nodig is door middel van een voortoets. Het toetsingsschema van de Natuurbeschermingswet geeft de te nemen stappen weer, doch om één en ander wat te verduidelijken daarom een korte toelichting.

De voortoets geeft een indicatie of de geplande werkzaamheden leiden tot (significante) negatieve effecten op de gekwalificeerde habitattypen en habitatsoorten aan de hand van checklists van het Regiebureau Natura 2000. De volgende uitkomsten zijn mogelijk:

1. *Geen te verwachten negatieve effecten*, een vergunning is niet nodig.
2. *Negatief, niet significant effect verwacht*. In deze situatie wordt een verslechteringsvoorgeschreven. Dit is een verdiepingslag van de voortoets met tevens hierin een voorstel voor mitigerende maatregelen. Deze toets heeft twee uitkomsten:
 - a. *De verslechtering is aanvaardbaar*, de vergunning wordt door bevoegd gezag verleend.
 - b. *De vergunning is niet aanvaardbaar*, de vergunning wordt geweigerd.
3. *Significant negatief effect verwacht*. In deze situatie wordt een passende beoordeling voorgeschreven. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis en het nemen van mitigerende maatregelen worden alle aspecten van de activiteit op zichzelf en in combinatie van cumulatieve activiteiten of plannen getoetst. De passende beoordeling heeft twee uitkomsten:
 - a. *Er treedt een niet significante verslechtering*, vergunning wordt verleend.

- b. *Er treedt een significant effect op*, dan wordt een ADC-toets voorgeschreven bestaande uit een onderzoek naar Alternatieven, **Dwingende redenen van groot openbaar belang** en Compensatie van de verloren gaande waarden. Er zijn dan twee situaties:
- i. *Het voldoet aan de ADC-voorwaarden*, vergunning wordt verleend.
 - ii. *Het voldoet niet hieraan*, vergunning wordt geweigerd.

2.3 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelde beschermt. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen

		aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In de quick-scan wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd te worden en of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moeten worden.

Door een uitspraak van de Raad van State kan voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tabel 3 Flora- en faunawet) alleen nog ontheffing verkregen worden voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Dit belang staat namelijk niet in de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor Bijlage IV- soorten uit tabel 3 Flora- en faunawet kan alleen worden verkregen onder het belang:

- bescherming flora en fauna (belang b);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d);
- dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (belang e).

Een ontheffingsaanvraag voor de soorten uit tabel 2/ 3 Flora- en faunawet wordt aan drie criteria getoetst:

1. er is geen alternatief;
2. er is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang;
3. de plannen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

Deze criteria staan naast elkaar en niet na elkaar. Ten behoeve van de ontheffingsaanvraag dient de opdrachtgever een onderbouwing van criteria 1 en 2 op te stellen.

Coalitie biodiversiteit 2010

Natuur staat op veel plaatsen in Nederland en ook elders onder druk. Door het intensieve gebruik van onze omgeving verdwijnen steeds meer soorten. Maar een gezond ecosysteem wordt juist gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Deze rijkdom aan soorten is voor mensen van groot belang. Grontmij levert een bijdrage aan het behoud van soortenrijkdom en maakt deel uit van de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Natuur komt niet alleen voor in natuurgebieden, maar grote diversiteit wordt ook vaak aangetroffen in tuinen, parken en bouwterreinen! Om de natuurwaarden te behouden en te versterken hebben het rijk en provincies herstelopgaven geformuleerd. Het voornemen is om de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 stop te zetten. Hiertoe heeft de Coalitie Biodiversiteit 2010 het Verdrag van Amersfoort ondertekend. De coalitie bestaat uit provincies, gemeenten, NGO's en bedrijven. Grontmij Nederland BV tekenende in november 2009 als eerste advies- en ingenieursbureau het Verdrag van Amersfoort en behoort tot de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Door het Verdrag te ondertekenen geeft de ondertekenaar aan zich actief te zullen inspannen om de biodiversiteit te verhogen. Grontmij neemt dan ook graag het initiatief binnen projecten om zoveel mogelijk aan de biodiversiteit bij te dragen. Hierbij kunt u denken aan het opzetten van ecologische knelpuntenanalyses, het adopteren van een voor de gemeente karakteristieke plant- of diersoort en natuurbeheerplannen voor parken en bedrijfsterreinen. Deze projecten richten zich niet alleen op natuurgebieden maar ook op binnenstedelijke wijken, industrieterreinen, kantorenpark of intensieve agrarische gebieden. Vaak kunnen door kleine aanpassingen of toevoegingen in een project, zoals aangepast bermbeheer, speciale armaturen van lichtmasten, faunapassages en natuurvriendelijke oevers, al winst worden behaald voor de biodiversiteit. Onder de aanbevelingen geven wij dan ook alvast een voorschot op de mogelijkheden om in het kader van dit project de biodiversiteit te versterken!

3 Inventarisatie natuurwaarden

3.1 Inventarisatie methode

3.1.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Hierbij maken we gebruik van diverse ecologische atlanten en internetbronnen (zie literatuurlijst voor een overzicht). Informatie over Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is afkomstig uit de gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I. Daarnaast is gebruik gemaakt van de door Grontmij opgestelde quick-scan uit 2004.

In de Literatuurlijst is het complete overzicht van geraadpleegde bronnen weergegeven.

3.1.2 Oriënterend veldbezoek

Tijdens het verkennend veldbezoek is het plangebied Buitenhof te Lelystad op 18 juli 2012 bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog, Marloes Kolen van Grontmij. Het doel van het oriënterend veldbezoek is het onderzoeksgebied te beoordelen op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten.

Door de informatie uit het bronnenonderzoek te combineren met informatie uit het veldbezoek ontstaat een goed beeld van het actueel voorkomen van beschermde soorten in het gebied en de aanwezigheid van potentieel leefgebied van beschermde soorten.

3.2 Natuurbeschermingswet

In de omgeving van het plangebied liggen 3 Natura 2000-gebieden, namelijk het IJsselmeer, Markermeer en de Oostvaardersplassen (figuur 5).

Het IJsselmeer ligt op circa 5 kilometer afstand van het plangebied, het Markermeer ligt op circa 4 kilometer afstand van het plangebied. Tussen het plangebied en beide meren liggen geen voedselrelaties met de beschermde soorten. De voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot negatieve effecten en er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

De Oostvaardersplassen liggen op circa 7,5 kilometer afstand van het plangebied. Soorten die mogelijk een voedselrelatie hebben met het plangebied zijn de bruine en blauwe kiekendief. Deze soorten foerageren op maximaal 5 kilometer afstand van hun broedgebied². Hierdoor is er ook geen voedselrelatie van vogels (als de bruine en blauwe kiekendief) tussen het plangebied en de Oostvaardersplassen. De voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot negatieve effecten en er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

Er liggen geen beschermde natuurmonumenten in de omgeving van het plangebied. Nadere toetsing in dit kader is dan ook niet aan de orde.

² http://www.toets-online.nl/Tabel_maximale_foerageafstanden

Figuur 5: Ligging Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied (blauw).

3.3 Soortbescherming

Flora

Bronnenonderzoek en veldbezoek

Het plangebied is deels ingericht. De kavels die nog niet verkocht/bebouwd zijn, aan de noordkant van het plangebied (fase 1), zijn ingezaaid en begroeid met gras dat ook gemaaid wordt. In de omgeving van de woningen is het groen reeds ingericht en zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde soorten aangetroffen en ook niet te verwachten gezien de inrichting van het gebied.

In het zuidelijke en middengedeelte van het plangebied is zand opgebracht. Dit gedeelte is aan het verruigen. In dit gedeelte zijn geen bomen aanwezig. In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

In de literatuur zijn waarnemingen bekend van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (Overijsselse hout en Gelderse hout), het gaat hierbij om daslook, rietorchis, tongvaren en brede orchis (allen van tabel 2 Flora- en faunawet).

- Daslook komt bij voorkeur voor in schaduwrijke loofbossen met een humusrijke, vochtige, kalkhoudende ondergrondloofbossen, de soort is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Doordat het terrein deels bouwrijp gemaakt is, is het plangebied ook niet geschikt voor de soort.
- De rietorchis en brede orchis hebben een kenmerkende bloei, maar zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. De soorten groeien op niet te voedselrijke, natte grond met een basische invloed hetzij van het grondwater, hetzij van de bodem zelf, doordat het terrein deels bouwrijp is gemaakt is het niet geschikt voor deze soorten.
- Tongvaren komt in het plangebied niet voor, deze soort groeit met name op muren en duinen, in het plangebied is geen geschikt habitat voor de soort aanwezig.

Effecten

Beschermde soorten zijn niet aanwezig of te verwachten. Een effectenanalyse en toetsing aan de wetgeving zijn niet noodzakelijk.

Zoogdieren*Bronnenonderzoek en veldbezoek*

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor algemene soorten zoals ree, mol, egel, huis-spitsmuis, veldmuis en aardmuis. Dit zijn alle algemene soorten van tabel 1 Flora- en faunawet.

Er is geen bebouwing aanwezig die verwijderd wordt en er zijn in het plangebied geen oude bomen aanwezig. In het plangebied is dan ook geen nestgebied aanwezig van de boommarter en er zijn geen vaste verblijfplaatsen (zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en baltsplaatsen) van vleermuizen aanwezig.

De houtsingels rondom het plangebied bieden potentieel geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De bomen vormen een lijnelement waar de vleermuizen bij hun verplaatsing oriënterend gebruik van kunnen maken. Daarnaast kan boven de watergangen en over het verruigde terrein worden gejaagd op insecten/muggen, waar de vleermuizen zich mee voeden. Soorten die in de omgeving zijn waargenomen zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis.

De zone langs de Oostervaart maakt deel uit van een metapopulatie boommarters (bron: gemeente Lelystad, Arjan van der Veen).

De bever is een beschermde soort die in en rondom de watergangen in Flevoland voorkomt. In het plangebied zijn geen beverburchten waargenomen.

In de literatuur zijn geen gegevens bekend van andere beschermde soorten zoogdieren in of in de directe omgeving van het plangebied, deze zijn ook niet te verwachten.

Effecten

Door de aanleg van het woongebied Buitenhof wordt het huidige ruigtegebied vernietigd, dat mogelijk dient als foerageergebied van te verwachten algemene soorten en als foerageergebied van vleermuizen en de boommarter.

Tijdens de aanleg kan er verstoring optreden van geluid (onder andere door het gebruik van machines en heikwerkzaamheden), verlichting en beweging. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren wordt verstoring van vleermuizen voorkomen.

Na uitvoering van de werkzaamheden kan er verstoring plaatsvinden door verlichting van het gebied.

Toetsing aan de wetgeving

Het plangebied biedt geschikt biotoop voor verschillende soorten van tabel 1 Flora- en faunawet. In het kader van ruimtelijke ingrepen geldt voor alle tabel 1 soorten een algehele vrijstelling van verbodsbepalingen van Flora- en faunawet. Voor deze algemene soorten zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig in de directe omgeving.

In en nabij het plangebied foerageren en vliegen mogelijk vleermuizen (tabel 3 FFW). Voor de aanwezige vleermuizen hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, mits:

- de werkzaamheden, in de periode tussen 15 april tot 1 oktober overdag, worden uitgevoerd, zonder het gebruik van kunstlicht. Buiten deze periode geldt deze restrictie niet;
- de houtsingels conform het voorliggende plan blijven staan, de houtsingels bevinden zich buiten het plangebied en worden niet beïnvloed door de ontwikkeling.

Door de ontwikkeling vindt een verlies van potentieel foerageergebied plaats. Een deel van het gebied wordt echter weer 'groen' ingericht waardoor hier ook in de toekomst gefoerageerd kan worden door vleermuizen, ook zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving van het plangebied.

Bij eventuele verlichting van het plangebied dient lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen te worden door gebruik te maken van armaturen en gebruik te maken van amberkleurige verlichting.

De boomarter maakt gebruik van het plangebied om te foerageren. Voor de soort hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden mits de doorsnijding van de haven niet groter wordt dan reeds is bestemd in het huidige bestemmingsplan en de zone aan de zuid- en oostzijde van het plangebied passeerbaar wordt/blijft voor de soort.

Vogels

Bronnenonderzoek en veldbezoek

In de literatuur zijn geen waarnemingen bekend van broedende vogels in het plangebied. Soorten die in het plangebied tot broeden kunnen komen zijn algemene soorten als wilde eend, meerkoet, huismus, spreeuw, et cetera.

Soorten vogels die recent in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen staan in het onderstaande overzicht aangegeven³. De meeste soorten zijn overvliegend, ter plaatse, foeragerend of baltzend waargenomen.

Kleine plevier	ooievaar	Buizerd
Goudplevier	Blauwe reiger	Ransuil
Roodborsttapuit	fuut	Blauwe kiekendief
Ringmus	meerkoet	Ruigpootbuizerd
Rietgors	Beflijster	slechtvalk
Ekster	Boerenzwaluw	boomvalk
huismus	Graspieper	Havik
Zwarte kraai	Putter	torenvalk
Regenwulp	kneu	Witte kwikstaart
Kleine mantelmeeuw	zwartkop	Groenling
bosrietzanger	Grasmus	

Effecten

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die worden verwijderd en is geen bebouwing aanwezig die wordt gesloopt. Door de voorgenomen ontwikkeling worden dan ook geen vaste verblijfplaatsen van vogels vernietigd. Door de voorgenomen ontwikkeling wordt potentieel foerageergebied van vogels vernietigd.

Er kunnen effecten optreden van de ontwikkeling in het broedseizoen door verstoring van licht, geluid en beweging. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen, of te starten voor het broedseizoen wordt verstoring van broedvogels voorkomen.

Toetsing aan de wetgeving

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (circa 15 maart – 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden, waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet). Ontheffing kan hier ook niet voor worden verkregen.

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of te starten voor het broedseizoen en continu door te werken wordt verstoring van broedvogels voorkomen. In de omgeving is er voldoende broedgebied aanwezig, waar de vogels kunnen broeden. Wanneer er toch gestart gaat worden in het broedseizoen dan dient voorafgaande aan de werkzaamheden geïnventariseerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

³ www.waarneming.nl Lelystad Runderweg

Als dit niet het geval is dan kunnen de werkzaamheden zonder nadere voorwaarden worden uitgevoerd, als er wel broedvogels aanwezig zijn dan dienen er geen werkzaamheden uitgevoerd te worden binnen een bepaalde verstoringszone van de betreffende broedvogels.

Er is geen geschikt broedbiotoop aanwezig in het plangebied van jaarrond beschermde vogels die verwijderd of verstoord kunnen worden (bomen, gebouwen). Nadere toetsing in dit kader is niet aan de orde.

Vissen

Bronnenonderzoek en veldbezoek

De oevers van de aanwezige watergangen hebben een begroeiing van riet. Er is in het plangebied potentieel geschikt leefgebied aanwezig voor de kleine modderkruiper en de bittervoorn. Uit de literatuurgegevens komt naar voren dat de kleine modderkruiper verspreid door Flevoland voorkomt. De bittervoorn is alleen aangetroffen rond Almeerderhout⁴. Gezien de beperkte verspreiding van de bittervoorn in Flevoland wordt deze soort niet verwacht binnen het plangebied. Overige beschermde vissoorten worden door het aanwezige habitat niet verwacht.

Effecten

Bij de verdere aanleg van het woongebied Buitenhof worden (delen van) watergangen verlegd of delen van watergangen gedempt. Als dit het geval is dan vindt er vernietiging plaats van het leefgebied van vissen (tijdelijk) en van geschikt habitat (oevers). Doordat de watergangen worden verlegd, vindt er geen blijvende vernietiging plaats van leefgebied.

Tijdens de werkzaamheden kan verstoring optreden door trillingen (heien en rijden met machines). Daarnaast treedt er een verbetering van leefgebied op voor beschermde vissen doordat de beschoeiing wordt verwijderd en de oevers een natuurlijk talud krijgen.

Toetsing aan de wetgeving

De werkzaamheden hebben niet tot doel om de kleine modderkruiper te verontrusten, er vindt dan ook geen overtreding plaats van artikel 10 FFW.

Bij werkzaamheden aan oevers die in het water plaatsvinden is er mogelijk sprake van aantasting van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de kleine modderkruiper. Door toepassing van zorgplichtmaatregelen en activiteit specifieke maatregelen kan dit worden voorkomen. Kan dat niet, dan wordt het verbod van artikel 11 FFW overtreden en is een ontheffing noodzakelijk tenzij wordt gewerkt conform een door de minister van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode.

Door demping/verplaatsing van delen van de watergang vindt mogelijk vernietiging plaats van leefgebied van beschermde vissen. Door de werkzaamheden aan de watergangen buiten de kwetsbare periode uit te voeren (voortplantingsperiode maart-begin augustus) worden er geen eieren verplaatst of vernield en vindt er geen overtreding plaats van de verbodsbepaling artikel 12.

Bij werkzaamheden aan oevers worden in principe geen kleine modderkruipers weggevangen of bemachtigd, dus worden er ook geen kleine modderkruipers vervoerd of bezeten. Er vindt dan ook geen overtreding plaats van artikel 13 FFW.

→ **Maatregelen om functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en de vaste rust- en verblijfplaatsen en de gunstige staat van instandhouding van de soort te waarborgen:**

- bij aanleg van de nieuwe oevers deze eerst “in het droge” aan te leggen, dit als de stevigheid van de oever zich hier toe leent. Hierbij wordt het nieuw te realiseren ondiepe deel eerst gegraven. Door een klein dammetje aangrenzend aan de watergang nog in stand te houden wordt voorkomen dat er al direct tijdens de werkzaamheden water vanuit de watergang het nieuwe deel in stroomt en dat het water in de watergang vertroebeld wordt.

⁴ Herder J.E., 2008. Resultaten veldwerk t.b.v. de ontwikkeling van kansencarten voor beschermde vissoorten in Flevoland. Stichting RAVON, Nijmegen.

- Wanneer de graafwerkzaamheden zijn afgerond, wordt als laatste het tussenliggende dammetje verwijderd door het weg te trekken richting het nieuw gegraven deel;
- realiseren van natuurvriendelijke oevers als vervangend habitat voor eiafzet en opgroei van jonge vissen;
 - het tijdig graven van nieuwe watergangen (voorafgaand aan de te dempen delen) ter vervanging van bestaande watergangen die hun functie gaan verliezen door de werkzaamheden. Dit nieuwe water moet functioneren als leefgebied voor een vergelijkbaar aantal kleine modderkruipers (door evenveel habitat te creëren als dat verloren gaat door de werkzaamheden) voordat de watergangen gedempt worden. Het functioneren van de nieuwe watergang kan bespoedigd worden door (een deel van) de aanwezige modderbodem en vegetatie van de te dempen watergang te verplaatsen naar de nieuw aangelegde watergang;
 - opstellen van een ecologisch werkprotocol waarin beschreven wordt hoe toezicht wordt gehouden op de uit te voeren maatregelen om de functionaliteit te behouden en hoe de controle op het effect van de maatregelen wordt gemonitord;
 - het in tijd en ruimte gefaseerd uitvoeren van de werkzaamheden is van belang. Hierdoor heeft de populatie de mogelijkheid terug te keren na een tijdelijke achteruitgang.

Gezien de type werkzaamheden is er sprake van een toename aan trillingen. Hierdoor zullen de aanwezige vissen mogelijk schade ondervinden aan hun zwemblaas, waarvan bekend is dat deze door hoge drukgolven (veroorzaakt door bijvoorbeeld heiwerkzaamheden) beschadigd kunnen raken (Opzeeland, Ilse van *et al.* 2007). Om na te gaan of dit het geval is dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het voorkomen van de kleine modderkruiper. Als de soort daadwerkelijk in het plangebied voorkomt dan dient voor de heiwerkzaamheden een ontheffing aangevraagd te worden.

Amfibieën en reptielen

Bronnenonderzoek en veldbezoek

In de literatuur zijn waarnemingen bekend van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Het betreft de ringslang (tabel 3 Flora- en faunawet) waarvoor potentieel leefgebied is in het Overijsselse Hout en het Gelderse Hout. Er zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde soorten.

Tijdens het veldbezoek is er geschikt biotoop aangetroffen voor de soorten als de bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex en kleine watersalamander. Deze soorten zouden mogelijk in het plangebied voor kunnen komen. Het plangebied biedt ook geschikt habitat voor de rugstreeppad, er zijn echter geen verspreidingsgegevens bekend van de rugstreeppad in zuidelijk Flevoland, het is dan ook niet waarschijnlijk dat de soort in het plangebied voorkomt. De ringslang kan gebruik maken van het plangebied als suboptimaal foerageergebied. Het is echter niet waarschijnlijk dat de soort in het plangebied een broedplek heeft, dit komt overeen met de verspreiding van de soort.

Effecten

De tabel 1 soorten bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex en kleine watersalamander, die mogelijk zijn waar te nemen in het plangebied zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande werkzaamheden, doordat de functionaliteit van hun leefgebied behouden blijft. Door uitvoering van de werkzaamheden vindt er vernietiging plaats van een deel van het potentieel leefgebied van de ringslang. De soort gebruikt het plangebied mogelijk als suboptimaal foerageergebied.

Toetsing aan de wetgeving

In het plangebied zijn algemene soorten (tabel 1 FF-wet) te verwachten. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

De ringslang komt mogelijk in het plangebied voor, door uitvoering van de werkzaamheden vindt er vernietiging plaats van het (suboptimaal) leefgebied van de soort (foerageergebied). In het plangebied komt echter ook weer groen en water terug, hierdoor kan de functionaliteit van het gebied blijven bestaan voor de soort en is nader onderzoek naar het voorkomen van de soort niet noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing voor de soort is niet noodzakelijk.

Overige soorten

Bronnenonderzoek en veldbezoek

In de literatuur zijn waarnemingen bekend van gele luzerne vlinder, klein koolwitje, icarus-blauwtje, kleine vos, hooibeestje, bruin zandoogje, vroege glazenmaker en glassnijder. Deze soorten zijn niet beschermt door de Flora- en faunawet. De verwachting is dat er geen soorten van tabel 2/3 FFW binnen het plangebied voorkomen omdat geschikt habitat ontbreekt.

Effecten

Beschermden soorten zijn niet aanwezig en worden gezien de inrichting van het gebied ook niet verwacht. Een effectenanalyse en toetsing aan de wetgeving zijn niet noodzakelijk.

4 Toetsing, conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Natuurbeschermingswet

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden zich geen Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

Flora- en faunawet

In tabel 1 zijn de conclusies in het kader van de Flora- en faunawet weergegeven. In de tabel is voor de tabel 2/3 soorten van de soortgroepen aangegeven welke binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden, of hiervoor aanvullend onderzoek en/of ontheffing noodzakelijk is. In de laatste kolom zijn mitigerende maatregelen opgenomen welke negatieve effecten voorkomen. Deze maatregelen zijn verplicht om te worden uitgevoerd.

Tabel 1: Samenvatting voorkomen van tabel 2/3 soorten Flora- en faunawet met mogelijke effecten en vervolgpcedures.

Soortgroep	Soort	Bescherming FFW	Mogelijk effect	Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Indien aanwezig, ontheffing- aanvraag noodzakelijk?	Mitigatie
Flora	n.v.t.					
Zoogdieren	vleermuizen	Tabel 3	Vernietiging foerageergebied Verstoring van vliegroute	nee	nee	<ul style="list-style-type: none">• Werkzaamheden, tussen 15 april tot 1 oktober overdag, worden uitgevoerd zonder het gebruik van kunstlicht.• Houtsingels conform plan laten staan.• Indien verlichting wordt geplaatst gebruik maken van armaturen en amberkleurige verlichting.
Zoogdieren	boomarter	Tabel 3	Vernietiging foerageergebied en verbindingsroute	nee	nee	<ul style="list-style-type: none">• Ingang haven niet breder maken dan huidig bestemmingsplan.• Gebied aan zuid- en oostkant passeerbaar maken (door inrichting) voor de boomarter.

Vogels	broedvogels		verstoring	nee	nee	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen of werkzaamheden starten voor het broedseizoen en constant doorgaan tijdens het broedseizoen. • Wanneer toch gestart gaat worden in het broedseizoen dan dient voorafgaande aan de werkzaamheden geïnventariseerd te worden of broedvogels aanwezig zijn. Als broedvogels aanwezig zijn dan dienen de werkzaamheden buiten de verstoringzone van de betreffende broedvogels uitgevoerd te worden.
Vissen	kleine modderkruiper	Tabel 2	Vernietiging verstoring	Nee	Ja*	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden aan watergangen buiten de periode maart-begin augustus uitvoeren. • Aanleg van oevers 'in het droge'. • Aanleg natuurvriendelijke oevers. • Tijdig aanleggen nieuwe delen watergang. • Gefaseerd uitvoeren van de dempingen. • Opstellen ecologisch werkprotocol.
Amfibieën	n.v.t.					
Reptielen	ringslang	Tabel 3	Vernietiging	nee	nee	
Overige	n.v.t.					

* tenzij gewerkt wordt met een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. In dat geval geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de FFW en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.2 Aanbevelingen

Ontheffing Flora- en faunawet

Voor de beschermde vissoort kleine modderkruiper die naar verwachting in het plangebied voorkomt, dient gewerkt te worden conform een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. In dat geval hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Wanneer niet kan worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ter onderbouwing van de ontheffingaanvraag dient een activiteitenplan opgesteld te worden van de voorgenomen plannen, aangetroffen soorten, mogelijke effecten en de te nemen mitigerende en/of compenserende maatregelen.

Aanvraagperiode van een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet dient circa 3 á 4 maanden.

4.3 Biodiversiteit

Grontmij Nederland B.V. heeft de Coalitie Biodiversiteit ondertekend en heeft hiermee aangegeven zich in te zetten voor behoud en verbetering van de biodiversiteit in Nederland. Om deze reden dragen wij enkele aanbevelingen aan hoe de biodiversiteit kan worden bevorderd binnen dit project. Om te voldoen aan de natuurwetgeving is uitvoering van deze aanbevelingen niet verplicht.

- Aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs de watergangen in het plangebied.
- Gefaseerd maaien en afvoeren van de aan te leggen natuurvriendelijke oevers en rietkragen.
- Toepassen gierzwaluw dakpannen in de bebouwing.
- Aanplanten van vogelbosjes, met veel besdragende soorten.
- Gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting, amberkleurig en armaturen die verstrooiing van licht naar omgeving (houtsingels) voorkomen.

Literatuurlijst

De Nie (1996). Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen.

Landschapsbeheer Flevoland. Beschermden planten en dieren van Flevoland.

M.S.E. Greve, M.S.E. , H. Miedema 2011, Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Lelystad, A&W rapport 1358, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Opzeeland, Ilse van, Hans Slabbekoorn, Tjeerd Andringa & Carel ten Cate 2007. Herrie onder water: vissen en geluidsoverlast. De levende natuur.

SOVON (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels.

Vlinderstichting; 2006. De Dagvlinders van Nederland; Verspreiding en bescherming. Auteurs; F. Bos, M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff.

VZZ, 2009. Vleermuizen en planologie; cursusmap, verspreidingskaarten. H. Limpens, J. Rege-link en R. Koelman.

Geraadpleegde internetsites

Landelijke Vegetatie Databank; <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapslvd.aspx>
www.waarneming.nl
www.rijksoverheid.nl Gebiedendatabase Natuurbeschermingswetgebieden;
www.ravon.nl;
www.telmee.nl;
<http://www.zoogdieratlas.nl/Provincies/Flevoland>